

CÁC ĐIỀU KIỆN BẢO ĐẢM THỰC HIỆN SÁU NHIỆM VỤ TRỌNG TÂM TRONG NHIỆM KỲ ĐẠI HỘI XIII CỦA ĐẢNG

GS, TS TRẦN VĂN PHÒNG

Học viện Chính trị quốc gia Hồ chí Minh

Ngày nhận:

17-12-2021

Ngày thẩm định, đánh giá:

24-12-2021

Ngày duyệt đăng:

6-1-2022

Tóm tắt: Đại hội XIII (2021) của Đảng đã tổng kết những kết quả đạt được trong nhiệm kỳ khóa XII, đồng thời nêu lên sáu nhiệm vụ trọng tâm cần thực hiện trong nhiệm kỳ mới. Bài viết tập trung phân tích những điều kiện khách quan: môi trường quốc tế và các điều kiện kinh tế-xã hội trong nước thuận lợi và những điều kiện chủ quan: sự lãnh đạo của Đảng, sự quản lý của Nhà nước; việc phát huy vai trò chủ thể, vị trí trung tâm của nhân dân; giữ vững độc lập, chủ quyền, thống nhất toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc và ổn định chính trị - xã hội; sự chuẩn bị chu đáo từ phía Đảng, Nhà nước, các chủ thể trong bảo đảm thực hiện sáu nhiệm vụ trọng tâm mà Đại hội XIII của Đảng đề ra.

Từ khóa:

Điều kiện khách quan, điều kiện chủ quan, bảo đảm thực hiện sáu nhiệm vụ trọng tâm, Đại hội XIII của Đảng

Trên cơ sở tổng kết 5 năm thực hiện nghị quyết Đại hội XII, nhất là việc thực hiện sáu nhiệm vụ trọng tâm mà Đại hội XII đã đề ra; đồng thời, xuất phát từ tình hình thế giới, khu vực và trong nước, trên cơ sở 12 định hướng phát triển đất nước giai đoạn 2021-2030, Đại hội XIII của Đảng đã đề ra sáu nhiệm vụ trọng tâm. Đó là: xây dựng Đảng, Nhà nước và hệ thống chính trị toàn diện, trong sạch, vững mạnh; tập trung kiểm soát đại dịch Covid-19, phục hồi phát triển kinh tế-xã hội; giữ vững độc lập, tự chủ, bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền,

thống nhất toàn vẹn lãnh thổ, nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động đối ngoại; khơi dậy khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc, giữ gìn và phát huy giá trị văn hóa, sức mạnh con người Việt Nam; hoàn thiện đồng bộ hệ thống pháp luật, cơ chế, chính sách để phát huy dân chủ, quyền làm chủ của nhân dân; quản lý chặt chẽ, sử dụng hiệu quả đất đai, tài nguyên, cải thiện môi trường, thích ứng với biến đổi khí hậu¹. Để thực hiện có hiệu quả sáu nhiệm vụ trọng tâm mà Đại hội XIII của Đảng đề ra, cần lưu ý các điều kiện khách quan và chủ quan sau:

1. Điều kiện khách quan bảo đảm thực hiện sáu nhiệm vụ trọng tâm nhiệm kỳ Đại hội XIII của Đảng

Môi trường quốc tế và tình hình trong nước là những yếu tố khách quan tác động đến việc bảo đảm thực hiện sáu nhiệm vụ trọng tâm trong nhiệm kỳ Đại hội XIII của Đảng. Trong những năm gần đây, tình hình quốc tế có nhiều biến động, khó lường, khó dự báo, vừa có những thuận lợi, vừa có những khó khăn tác động đến việc thực hiện sáu nhiệm vụ trọng tâm. Đúng như Đại hội XIII của Đảng chỉ rõ: “Trong những năm tới, dự báo tình hình thế giới và khu vực tiếp tục có nhiều thay đổi rất nhanh, phức tạp, khó lường. Hòa bình, hợp tác và phát triển vẫn là xu thế lớn, song cũng đứng trước nhiều trở ngại, khó khăn, thách thức. Toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế tiếp tục tiến triển, nhưng cũng đang bị đe dọa bởi sự trỗi dậy của chủ nghĩa dân tộc cực đoan, cạnh tranh chiến lược, cạnh tranh kinh tế, chiến tranh thương mại diễn ra gay gắt. Do tác động của đại dịch Covid-19, thế giới rơi vào khủng hoảng nghiêm trọng nhiều mặt. Cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư phát triển mạnh mẽ, tạo đột phá trên nhiều lĩnh vực, mang đến cả thời cơ và thách thức đối với mọi quốc gia. Các nước điều chỉnh chiến lược và phương thức phát triển nhằm thích ứng với tình hình mới. Khu vực Châu Á - Thái Bình Dương tiếp tục có vị trí chiến lược ngày càng quan trọng. Tại Đông Nam Á, môi trường an ninh, tranh chấp chủ quyền trên biển Đông còn diễn biến phức tạp. Biến đổi khí hậu, thiên tai, dịch bệnh và các vấn đề an ninh phi truyền thống khác, nhất là an ninh mạng, ngày càng tác động mạnh mẽ, nhiều mặt, đe dọa nghiêm trọng đến sự phát triển ổn định, bền vững của thế giới, khu vực và đất nước ta”². Mặc dù vậy, tình hình quốc tế cũng có những tác động

thuận chiều đối với Việt Nam. Việt Nam đã ký kết một loạt hiệp định thương mại tự do thế hệ mới với các đối tác lớn, có ảnh hưởng tích cực đến thực hiện các nhiệm vụ kinh tế - xã hội của đất nước, góp phần bảo đảm thực hiện sáu nhiệm vụ trọng tâm của nhiệm kỳ Đại hội XIII, như: Hiệp định đối tác Toàn diện và Tiến bộ xuyên Thái Bình Dương (CPTTP); Hiệp định thương mại tự do giữa Việt Nam và Liên minh Châu Âu (EVAFTA), Hiệp định Đối tác Kinh tế Toàn diện Khu vực (RCEP). Hiện Việt Nam có quan hệ với 189 nước và vùng lãnh thổ, 220 thị trường ngoài nước, là thành viên của nhiều tổ chức và diễn đàn quốc tế, có quan hệ đối tác chiến lược với 17 nước, cùng 13 đối tác toàn diện. Việt Nam trở thành nước duy nhất tại khu vực Đông Nam Á xây dựng khuôn khổ quan hệ đối tác chiến lược và đối tác toàn diện với tất cả 5 nước thành viên thường trực Hội đồng Bảo an Liên Hợp quốc và các nước lớn. Đúng như Đại hội XIII của Đảng đã khẳng định: “Với tất cả sự khiêm tốn, chúng ta vẫn có thể nói rằng: *Đất nước ta chưa bao giờ có được cơ đồ, tiềm lực, vị thế và uy tín quốc tế như ngày nay*”³. Đây là những điều kiện quốc tế thuận lợi cho chúng ta thực hiện hiệu quả sáu nhiệm vụ trọng tâm.

Đối với trong nước, mặc dù đại dịch Covid-19 đã và đang có những diễn biến khó lường, phức tạp, tác động xấu đến các lĩnh vực đời sống kinh tế-xã hội, nhưng vượt lên trên khó khăn chung, trong năm 2020, “đất nước đã đạt những kết quả, thành tích đặc biệt hơn so với các năm trước. Trong khi kinh tế thế giới suy thoái, tăng trưởng âm gần 4%, kinh tế nước ta vẫn đạt mức tăng trưởng 2,19%, là một trong những nền kinh tế có tốc độ tăng trưởng cao nhất thế giới”⁴. Bước sang năm 2021, đại dịch Covid-19 vẫn tác động xấu đến kinh tế-xã hội nước ta, ảnh hưởng nghiêm trọng đến tăng trưởng kinh tế, an

sinh xã hội, nhưng nhờ sự nỗ lực, quyết tâm, cố gắng vươn lên của toàn Đảng, toàn quân, toàn dân, của cả hệ thống chính trị, nên “bức tranh” kinh tế - xã hội Việt Nam 6 tháng đầu năm 2021 vẫn có những gam màu sáng rất đáng khích lệ. Theo Báo cáo của Tổng cục Thống kê cho thấy tính chung 6 tháng đầu năm 2021, GDP tăng 5,64%, cao hơn tốc độ tăng 1,82% của 6 tháng đầu năm 2020⁵. Chính vì vậy mà hiện nay, mặc dù còn nhiều khó khăn nhưng “Tỷ lệ hộ nghèo trung bình mỗi năm giảm khoảng 1,5%; giảm từ 58% năm 1993 xuống còn 5,8% năm 2016 theo chuẩn nghèo của Chính phủ và dưới 3% năm 2020 theo chuẩn nghèo đa chiều (tiêu chí cao hơn trước)”⁶. Đây là những điều kiện khách quan thuận lợi để thực hiện hiệu quả sáu nhiệm vụ trọng tâm mà Đại hội XIII đề ra.

2. Điều kiện chủ quan bảo đảm thực hiện sáu nhiệm vụ trọng tâm nhiệm kỳ Đại hội XIII của Đảng

Thứ nhất, sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam là điều kiện cơ bản nhất để bảo đảm thực hiện sáu nhiệm vụ trọng tâm trong nhiệm kỳ Đại hội XIII của Đảng. Đảng Cộng sản Việt Nam từ khi ra đời (năm 1930) đến nay luôn “là đội tiên phong của giai cấp công nhân, đồng thời là đội tiên phong của nhân dân lao động và của dân tộc Việt Nam; đại biểu trung thành lợi ích của giai cấp công nhân, của nhân dân lao động và của cả dân tộc, Đảng không có lợi ích nào khác. Là đảng lãnh đạo, cầm quyền, Đảng Cộng sản Việt Nam có những trọng trách to lớn đối với sự phát triển của đất nước, đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân và vận mệnh của dân tộc. “Sự nghiệp cách mạng của nước ta do Đảng Cộng sản lãnh đạo. Đảng ta là đảng cầm quyền.

Những thắng lợi và thành tựu, những thất bại và tổn thất của cách mạng đều gắn liền với trách nhiệm của Đảng”⁸; “Những thành tựu và yếu kém trong công cuộc đổi mới, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc gắn liền với trách nhiệm lãnh đạo của Đảng và những ưu điểm, khuyết điểm trong công tác xây dựng Đảng”⁹. Điều 4, *Hiến pháp* năm 1992 và Điều 4, *Hiến pháp* bổ sung, sửa đổi năm 2013 tiếp tục khẳng định: “1. Đảng Cộng sản Việt Nam, đội tiên phong của giai cấp công nhân, đồng thời là đội tiên phong của Nhân dân lao động và của cả dân tộc Việt Nam, đại biểu trung thành lợi ích của giai cấp công nhân, nhân dân lao động và của cả dân tộc, lấy chủ nghĩa Mác-Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh làm nền tảng tư tưởng, là lực lượng lãnh đạo Nhà nước và xã hội; 2. Đảng Cộng sản Việt Nam gắn bó mật thiết với Nhân dân, phục vụ Nhân dân, chịu sự giám sát của Nhân dân, chịu trách nhiệm trước Nhân dân về những quyết định của mình; 3. Các tổ chức Đảng và đảng viên Đảng Cộng sản Việt Nam hoạt động trong khuôn khổ Hiến pháp và pháp luật”¹⁰. Do vậy, mọi chủ trương, đường lối, mọi sự lãnh đạo của Đảng đều vì lợi ích của giai cấp công nhân, của nhân dân lao động và của dân tộc. Những định hướng phát triển đất nước, sáu nhiệm vụ trọng tâm mà Đại hội XIII của Đảng đề ra cũng là nhằm phát triển mọi mặt đời sống của nhân dân, giữ vững độc lập, chủ quyền, thống nhất toàn vẹn lãnh thổ, phát triển đất nước. Nếu thiếu sự lãnh đạo của Đảng sẽ không thể thực hiện được sáu nhiệm vụ trọng tâm trong nhiệm kỳ Đại hội XIII của Đảng. Trên cơ sở lý luận và thực tiễn, có thể xác định Đảng Cộng sản Việt Nam có những trọng trách cơ bản sau đây:

Một là, đề ra đường lối, quan điểm, chủ trương phát triển đất nước, vì lợi ích của giai cấp công nhân, của nhân dân lao động và của cả

dân tộc Việt Nam. Sự lãnh đạo, cầm quyền của Đảng gắn liền với sự thành bại của cách mạng, sự tồn vong của chế độ và sự tồn tại của bản thân Đảng.

Hai là, lãnh đạo xây dựng bộ máy nhà nước mang bản chất giai cấp công nhân của Đảng, Nhà nước thực sự của nhân dân, do nhân dân, vì nhân dân. Đảng lãnh đạo bộ máy nhà nước cụ thể hóa, thể chế hóa, hiện thực hóa quan điểm, chủ trương, đường lối của Đảng, tiến hành quản lý các lĩnh vực của đời sống xã hội, nâng cao đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân.

Ba là, phục vụ nhân dân, đại biểu trung thành cho lợi ích của giai cấp công nhân, nhân dân lao động và cả dân tộc, Đảng “vừa là người lãnh đạo, người đầy tớ thật trung thành của nhân dân”. Đảng lãnh đạo, cầm quyền là vì nhân dân, bảo đảm phát huy quyền làm chủ thực sự của nhân dân. Đảng chịu sự giám sát của nhân dân và chịu trách nhiệm trước nhân dân, dân tộc về các quyết định của mình.

Bốn là, xây dựng, chỉnh đốn Đảng trong sạch, vững mạnh là trách nhiệm của Đảng. Đảng phải chịu trách nhiệm trước nhân dân về những sai lầm, khuyết điểm của mình. Đảng lãnh đạo hệ thống chính trị, đồng thời là bộ phận của hệ thống ấy. Đảng hoạt động trong khuôn khổ Hiến pháp và pháp luật. Với tinh thần ấy, sự lãnh đạo của Đảng là điều kiện khách quan cho việc thực hiện hiệu quả sáu nhiệm vụ trọng tâm trong nhiệm kỳ Đại hội XIII của Đảng. Đúng như Đại hội XIII của Đảng khẳng định: “sự lãnh đạo của Đảng là nhân tố hàng đầu quyết định mọi thắng lợi của cách mạng Việt Nam”¹¹. Muốn tăng cường sự lãnh đạo của Đảng, trong những năm tới Đảng “phải đặc biệt coi trọng và đẩy mạnh hơn nữa xây dựng, chỉnh đốn Đảng toàn diện về chính trị, tư tưởng, đạo đức, tổ chức và cán bộ”¹².

Thứ hai, sự quản lý của Nhà nước Cộng hòa Xã hội chủ nghĩa Việt Nam. Cùng với sự lãnh đạo của Đảng thì vai trò quản lý của Nhà nước là điều kiện quan trọng để thực hiện hiệu quả sáu nhiệm vụ trọng tâm trong nhiệm kỳ Đại hội XIII của Đảng. Nhà nước Việt Nam là Nhà nước của nhân dân, do nhân dân và vì nhân dân, Nhà nước quản lý xã hội bằng pháp luật, tổ chức và hoạt động theo nguyên tắc tập trung dân chủ. Nhà nước được xây dựng trên cơ sở tăng cường, mở rộng khối đại đoàn kết toàn dân, lấy liên minh giữa giai cấp công nhân với nông dân và tầng lớp trí thức làm nền tảng, do Đảng Cộng sản Việt Nam lãnh đạo. Nhà nước có nhiệm vụ thể chế hóa, cụ thể hóa những chủ trương, đường lối của Đảng thành những chính sách cụ thể. Để nâng cao hiệu quả quản lý của Nhà nước cần hoàn chỉnh, đổi mới, nâng cao chất lượng hoạt động lập pháp của Quốc hội; “Xây dựng nền hành chính nhà nước phục vụ nhân dân, dân chủ, pháp quyền, chuyên nghiệp, hiện đại, trong sạch, vững mạnh, công khai, minh bạch. Tiếp tục đổi mới tổ chức và hoạt động của Chính phủ theo hướng tinh gọn, hiệu lực, hiệu quả, trên cơ sở tổ chức hợp lý các bộ đa ngành, đa lĩnh vực; phát huy đầy đủ vị trí, vai trò, chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn của Chính phủ là cơ quan hành chính nhà nước cao nhất thực hiện quyền hành pháp...”¹³. Đồng thời phải tiếp tục xây dựng nền tư pháp Việt Nam chuyên nghiệp, hiện đại, công bằng, nghiêm minh, liêm chính, phụng sự Tổ quốc, phụng sự nhân dân. Tiếp tục hoàn thiện tổ chức chính quyền địa phương phù hợp với địa bàn nông thôn, đô thị, hải đảo, đơn vị hành chính và xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức có đủ phẩm chất, năng lực, uy tín, phục vụ nhân dân và sự phát triển của đất nước. Vì vậy, việc xây dựng và hoàn thiện nhà nước pháp quyền XHCN là điều kiện quan

trọng để bảo đảm thực hiện sáu nhiệm vụ trọng tâm trong nhiệm kỳ Đại hội XIII của Đảng. Bên cạnh việc tăng cường vai trò lãnh đạo của Đảng, hiệu quả quản lý của Nhà nước XHCN cần phải đổi mới cơ chế, phương thức hoạt động của hệ thống chính trị, đảm bảo tính linh hoạt, gọn nhẹ tăng cường hiệu lực, hiệu quả quản lý, phát huy dân chủ XHCN.

Thứ ba, phát huy được vai trò chủ thể, vị trí trung tâm của nhân dân trong bảo đảm thực hiện sáu nhiệm vụ trọng tâm trong nhiệm kỳ Đại hội XIII của Đảng. Đại hội XIII của Đảng đã rút ra bài học kinh nghiệm quý báu “trong mọi công việc của Đảng và Nhà nước, phải luôn quán triệt sâu sắc, thực hiện nghiêm túc quan điểm “*dân là gốc*”; thật sự tin tưởng, tôn trọng và phát huy quyền làm chủ của nhân dân, kiên trì thực hiện phương châm “*dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng*”. Nhân dân là trung tâm, là chủ thể của công cuộc đổi mới, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc”¹⁴. Trên tinh thần đó, Đại hội XIII của Đảng quán triệt quan điểm “*Đề cao vai trò chủ thể, vị trí trung tâm của nhân dân trong chiến lược phát triển đất nước*”¹⁵. Quần chúng nhân dân vừa là động lực vừa là lực lượng cơ bản, đóng vai trò quyết định thắng lợi của mọi cuộc cách mạng xã hội. Do vậy, việc phát huy tốt vai trò của quần chúng nhân dân, thực hành quyền làm chủ của nhân dân là nhân tố có ý nghĩa quyết định đối với việc nhận thức và bảo đảm thực hiện sáu nhiệm vụ trọng tâm trong nhiệm kỳ Đại hội XIII của Đảng.

Để phát huy được vai trò chủ thể, vị trí trung tâm của nhân dân trong bảo đảm thực hiện sáu nhiệm vụ trọng tâm của nhiệm kỳ Đại hội XIII của Đảng, Đảng và Nhà nước phải quan tâm tới lợi ích chính đáng, đúng đắn, hợp pháp của nhân dân. Muốn vậy cần thực hiện tốt nguyên tắc “mọi chủ trương, chính sách phải thực sự

xuất phát từ yêu cầu, nguyện vọng, quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của nhân dân; thắt chặt mối quan hệ mật thiết với nhân dân, dựa vào nhân dân để xây dựng Đảng; lấy hạnh phúc, ấm no của nhân dân làm mục tiêu phấn đấu; củng cố và tăng cường niềm tin của nhân dân đối với Đảng, Nhà nước, chế độ xã hội chủ nghĩa”¹⁶. Lịch sử đấu tranh cách mạng giải phóng dân tộc cũng như hơn 35 năm đổi mới, đặc biệt là việc Việt Nam thực hiện có hiệu quả việc khống chế, kiểm soát đại dịch Covid-19 là một minh chứng sáng rõ về sự thống nhất giữa ý Đảng, lòng dân cũng như việc phát huy được sức mạnh của nhân dân. Đây là điều kiện vô cùng quan trọng bảo đảm thực hiện sáu nhiệm vụ trọng tâm của nhiệm kỳ Đại hội XIII của Đảng.

Thứ tư, giữ vững độc lập, chủ quyền, thống nhất toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc và ổn định về chính trị - xã hội là điều kiện quan trọng bảo đảm thực hiện sáu nhiệm vụ trọng tâm trong nhiệm kỳ Đại hội XIII của Đảng. Thực tế cho thấy, các thế lực thù địch, phản động luôn thay đổi chiến lược và phương thức chống phá cách mạng Việt Nam; tìm mọi phương thức gây mất ổn định chính trị - xã hội, xuyên tạc, bôi nhọ, bóp méo chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của nhà nước, cản trở quá trình xây dựng CNXH. Do vậy, để có thể bảo đảm thực hiện sáu nhiệm vụ trọng tâm của nhiệm kỳ Đại hội XIII của Đảng thì nhân tố hòa bình, giữ vững độc lập, chủ quyền, thống nhất toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc; giữ vững ổn định về chính trị - xã hội là điều kiện có vai trò đặc biệt quan trọng. Sự ổn định chính trị - xã hội phải được hiểu là sự vận động, thay đổi của các vấn đề chính trị - xã hội nhưng trong thế cân bằng, hài hòa về lợi ích giữa các giai cấp, giai tầng, nhóm xã hội, “Giải quyết hài hòa các quan hệ lợi ích trong xã hội”¹⁷. Đồng thời thực hiện tốt

